

Hellig Tre Kongers Aften

5.januar 2010 kl.19.30

Musikandagt i Jyllinge Kirke: *"Et nyfødt barn – før evighed Gud"*

Andagten er bygget over uddrag af en poetisk juleprædiken af den oldkirkelige teolog **Romanos**, der levede i det 5.århundrede i Konstantinopel. Prædikenen udfolder sig som en dramatisk samtale mellem de vise mænd, der kommer for at tilbede barnet og den bekymrede moder, Maria..

Medvirkende: Sognepræst Kaj Bollmann, organist Lars Bo Jensen, sopran: Helle Jespersen

Teksterne er fra "Alle vort livs mysterier" – oldkirkelige prædikener i oversættelse 1992

Der er kaffe/te i Laden efter andagten

Klokkeringning

Præludium: "Af højheden oprunden er" (Lars Bo Jensen)

Tekstlæsning: Forvers :

Jomfruen føder i dag
ham, der er over al væren,
og ham, ingen kom nær,
skænker jorden en hule.
Til hans lov og pris
synger engle med hyrder,

og med stjernens hjælp
finder vismænd nu vej.
Thi just for vor skyld
blev båret og født
**et nyfødt barn,
før evighed Gud**

Fællessalme:

1. *Dejlig er den himmel blå,
lyst det er at se derpå,
hvor de gyldne stjerner blinke,
hvor de smile, hvor de vinke
os fra jorden op til sig.*

2. *Det var midt i julenat,
hver en stjerne glimted mat,
men med ét der blev at skue
én så klar på himlens bue
som en lille stjernesol.*

3. *Når den stjerne lys og blid
sig lod se ved midnatstid,
var det sagt fra gamle dage,
at en konge uden mage
skulle fødes på vor jord.*

4. *Vise mænd fra Østerland
drog i verden ud på stand
for den konge at oplede,*

*for den konge at tilbede,
som var født i samme stund.*

5. *De ham fandt i Davids hjem,
de ham fandt i Betlehem
uden spir og kongetrone,
der kun sad en fattig kone,
vugged barnet i sit skød.*

6. *Stjernen ledte vise mænd
til vor Herre Kristus hen;
vi har og en ledestjerne,
og når vi den følger gerne,
kommer vi til Jesus Krist.*

7. *Denne stjerne lys og mild,
som kan aldrig lede vild,
er hans Guddoms-ord det klare,
som han os lod åbenbare
til at lyse for vor fod.*

(Grundtvig – DDS nr. 136)

Evangelielæsning: Mattæus 2.1-12 De vise mænd (Stående)

Fællessalme:

1. *Det runde himlens stjernetelt
skal og sit vidne bære
om den nyfødte barnehelt
og om hans guddoms ære;*

*en stjerne klar i øst oprandt,
i den de vises øje
et Himmel-budskab læste grant
om kongen fra det høje.*

*2.De regned ud, hans
fødselshjem
var nær ved templets tinde,
de rejste til Jerusalem
og ventede ham at finde;*

(Kingo - DDS nr.137 v.1-2)

*de fandt det godt umagen værd
mangt mødigt fjed at træde,
udspurgte både læg og lærd
om jøders drot den spæde.*

Tekstlæsning (Romanos v.1-2)

Kom og se: Betlehem
Har genåbnet Eden.
I løndom fandt vi livets lyst
Ja, kom og få
alt godt fra Paradis
derinde i hulen.
Til syne kom dér
den rod, der uden væde
blomstrer med forladelse.
Fundet blev dér
den brønd, der ikke blev gravet,
hvoraf David fordem
begæred at drikke,
og Jomfruen stillede dér,
da hun fødte sit barn
med ét den tørst,
der var Adams og Davids.
Derfor, lad os ile med hast
til stedet , hvor fødtes
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

Søn blev han, om end
han var sin moders far.
I krybben lå spæde
de spædes frelser.
Ved synet af ham
sagde hun, der fødte:
”Sig mig, mit barn, hvordan
blev du sået i mig
og skabt i mig?
Dig jeg ser, mit kød,
og jeg bliver forfærdet,
thi jeg giver bryst,
og dog er jeg ugift.
Jeg ser dig nu
i svøb og klæde,
men brudt blev ej
mit Jomfru-segl,
thi det bevared du,
da du fandt behag i at fødes som
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

Solo: Livsaligste blandt Evas køn... (DDS nr. 71 v.3-4)

Tekstlæsning: (Romanos, v.4 og 6)

Mens hun sagde sådanne ord
stille i løndom
og bønfuldt ham,
der kender det usynlige,
da hører hun de vise mænd
søge efter barnet.
Og straks råbte Jomfruen
dem an og sagde:

”Hvem er dog I?”
Men de svared tilbage:
”Hvem er du selv,
at du bragte et sådant barn
til verden?
hvem er din far
og hvem fødte dig,
du, som blev moder og amme

for en faderløs søn?
Da vi så hans stjerne,
forstod vi, der kom
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!”**

Da de forunderlige ord
lød i Marias øren,
bøjede hun sig ned med frygt
for ham, som hun fødte,
og hun klagede og græd:
”O, stort, mit barn,
for stort til mig
er alt hvad du gjorde

Fællessalme:

*Af højheden oprunden er
en morgenstjerne klar og nær,
af sandhed og af nåde;
du Jakobs-stammens nye skud,
du Davids søn, min konning prud,
mig fryder overmåde,
liflig, venlig,
skøn og herlig, stor og kærlig,
rig på gaver!
Lys og liv i dig jeg haver!*

(Ph. Nicolai/H.C. Stehn – DDS nr. 106 v.1-2)

Tekstlæsning: (Romanos v.9 B, - 11)

Da åbner hun døren
og tager med glæde
imod vismændenes flok.
Dør åbner hun,
der ikke blev åbnet,
hun, den port, som Kristus
alene gik igennem.
Dør åbner hun,
der blev åbnet,
men uden tab
af sin renheds skat.

for min ringhed.
Thi se, de vise mænd
søger dig derude.
De, der hersker med magt
I Østens lande,
de higer efter
dit åsyns glans.
De rige i dit eget folk
trygler om at se dig,
dit folk er i sandhed dem,
for hvem du blev kendt som
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!”**

*Du lille barn så favr og skøn,
Gud Faders og Marias Søn,
o du højbårne konning!
Du lilje i mit hjerterum,
dit riges evangelium
er sødt som mælk og honning.
Kære Herre,
Hosianna, Himlens manna,
dig til ære
glad i ånden vil jeg være*

Dør åbnede hun,
og af hende fødtes en dør,
**et nyfødt barn,
før evighed Gud**

Og vismændene ilede straks
i kammeret ind,
og ved synet af Kristus
ræddedes de ved at se
foruden hans moder
hendes trolovede mand.

Og de spurgte med frygt:
”Kan det være den Søn,
der er uden slægt?
O, Jomfru, hvor går det til,
at vi netop nu ser
din fæstede mand
herinde i huset?
Dit svangerskab

”Jeg vil minde jer om”,
svarede Maria de vise,
”hvorfør jeg har
Josef her i mit hus:
nemlig til værn imod dem,
der bagtaler mig.
Lad ham selv fortælle
om de ting, han har hørt
om mit lille barn,
thi han så, mens han sov
en hellig engel,

Interludium på orgel: N.W. Gade: ”Wie schön leuchtet der Morgenstern..”

Tekstlæsning (Romanos v. 13a-14)

Da den lysende, da hun
havde endt sin tale,
tog faklerne fra Østen
til orde og sagde:
”Du vil vide, hvorfra
vi kom hid til dig?
Fra Kaldæernes land,
hvor man ikke siger:
Gudernes Gud er Herren! –
Fra Babylons Stad,
hvor de slet ikke ved,
hvem der skabte de ting,
som de tilbeder med frygt

Alt der er tomhed,
ja endeløs tomhed,
men der er ingen hos os,
der udgrunder det,

var jo uden plet!
Lad ikke Josef her i dit hus
blive dig til spot.
Mange misunder dig
Og udforsker, hvor fødtes
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

der sagde til ham,
hvorfra jeg fik barn.
En guddommelig ild
midt i nattens mulm
oplyste den bekymrede
om grunden til hans uro.
Derfor er Josef hos mig
For at bevise, det er
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

thi nogle fører vild
og andre vildføres.
O Jomfru, derfor
være priset dit barn
ved hvem vi forløstes,
ikke blot fra bedrag,
men også fra trængsel
i alle de lande,
som vi drog igennem,
folk uden vid og præg,
med ukendte sprog.
Vi drog jorden rundt
og ransaged den
med stjernens lampe
og søgte hvor fødtes
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

Solo: Her kommer Jesus, dine små... (DDS 123 v 1-2)

Tekstlæsning (Romanos v. 16-17)

De troende vismænd,
dem svared Maria og sagde:

”Har I gennemvandret
på kryds og tværs
den by og den stad,
der ihjelslår profeter?
og hvorledes slap i
uden mén fra den by,
der misunder alle?
og Herodes, hvordan
kom I uden om ham,
der fnyser med drab
i stedet for ret?”

Men de svared igen
og sagde: ”O, Jomfru,
ham undgik vi ikke,
men vi holdt ham for nar,
for enhver vi traf på,
blev udspurgt: hvor fødtes
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**”

Hun hørte de ord,
Gudsmoderen selv ,
og hun sagde til dem:
”Herodes, kongen
og farisæernes flok,
hvad spurgte de om?”
”Herodes først,
dernæst som du sagde,
de øverste i dit folk,
udfritted os om
den nøjagtige tid,
da den stjerne kom frem,
som vi stadig ser.
Denne viden til trods
forstod de intet.
De ønsked slet ikke at se
ham, som de søgte at kende.
Han var alene at se,
for dem, der søger at skue
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

Fællessalme

*Velkommen fra din Himmel-sal
til denne verdens tåredal,
hvor man dig intet andet bød
end stald og krybbe, kors og død.*

*Men, Jesus, ak, hvor går det til,
at dog så få betænke vil
den inderlige kærlighed,
der drog dig til vor jammer ned?*

*Så drag os ganske til dig hen,
o Jesus, du vor sjæleven,
at hver af os så inderlig
i troen må omfavne dig.
(Brorson DDS 123 v3, 5 og 6)*

Tekstlæsning (Romanos v. 21-22)

Da de tre Vise nu
havde fortalt alt dette
kom de med gaver i hånd
og faldt ned og tilbad
gavernes gave
og salvernes salve.
Myrra og guld,
ja, røgelse med,
frembar de til Kristus
og råbte: ”Tag imod
den trefoldige skænk
ligesom serafernes
tre gange Hellig!
Vis ikke offeret bort
ligesom Kains dengang,
men omfavn vor skænk
ligesom fordum Abels
med hendes hånd, hun,
som fødte for os
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!**

Da nu den Uplettede så
de Vise komme
og falde på knæ
med nye og strålende gaver –
samt stjernen,
der åbenbarede vejen
og hyrderne, der sang,
faldt hun selv på knæ
for alle tings Skaber og Herre,
tog til orde og sagde:
”Tag, mit barn, imod
den trefoldige gave
og opfyld tre bønner
fra hende, der fødte dig:
Jeg påkalder dig
for det gode vejr
og for jordens frugt
og for dem, som bebor den.
Bliv til soning for enhver,
thi ved mig blev du født,
**et nyfødt barn,
før evighed Gud!”**

Interludium på orgel: Brahms: ”Es ist ein Ros’ entsprungen...”

Tekstlæsning (Romanos v.24)

(Så bad Maria:)
Frels, O Herre, din verden,
Til bedste for den er du kommet,
Bring atter dit værk i stand,
Thi just derfor blev du lys
For mig, for de vise,
For hele din skabning,
Thi se, de vise mænd,
Som du lod skue
Dit ansigts lys,
De tilbeder dig

Og bringer dig gaver,
Skønne, til gavn
Udsøgte, med omhu,
Thi af dem har jeg gavn,
Når jeg nu skal drage
Til Ægyptens Land
Og flygte med dig for din skyld,
Min Vejviser, min Søn,
Min Skaber, min Rigdom:
**Et nyfødt barn,
Før evighed Gud!**

Fællessalme/solo: (indrykkede vers synges solo)

*De hellig tre konger så hjertensglad
fra hjemmet de droge til Betlehems stad,
de toge sig for den rejse så lang
at finde Jesus i krybben trang.*

***En stjerne dem viste til Jødeland
og hen til den himmelske frelsermand,
og barnet de fandt så dejlig og skær
hos okse og asen i stalden der.***

*Og ned så faldt de på deres knæ,
da barnet derinde de fik at se,
og røgelse, myrra og røden guld
de ofred den Herre så frydefuld.*

***Så droge de hjemad til deres land
og prisede Gud, deres skabermand.
Lad os og falde den drot til fod,
ham ofre et angerfuldt hjerte og mod!***

*Han er den Jakobs-stjerne¹ klar,
en kvist af Israel² åbenbar,
en kilde, der springer af nåde stor,
en Herre over alt englekor.*

*Thi bør os stedse at være glad
med frydesang udi allen stad,
indtil vi hos ham, vor glæde kom fra,
kan synge evigt halleluja!*

(P.N. Kjøge /Fr. Hammerich, DDS 138)

Fadervor

Velsignelsen (stående)

Postludium: J.G. Walther: Wachet auf, Uns ruft die Stimme!